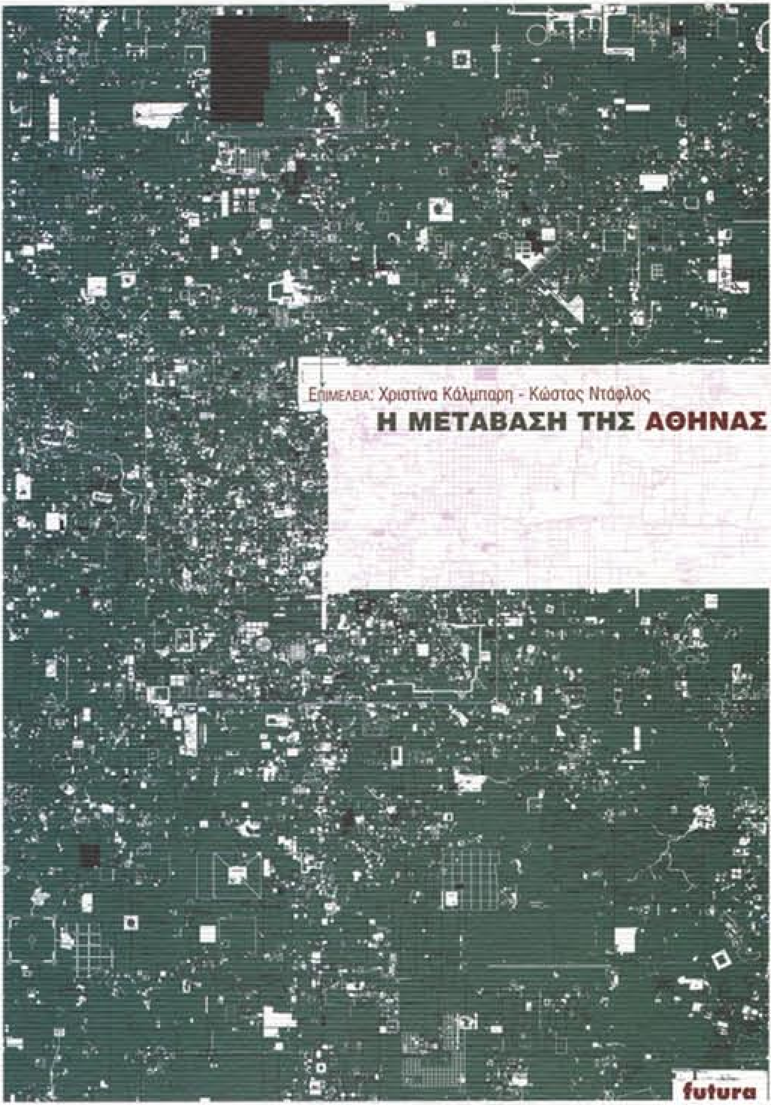

Επιμελεια: Χριστίνα Κάλμπαρη - Κώστας Ντάφλος

Η ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

futura

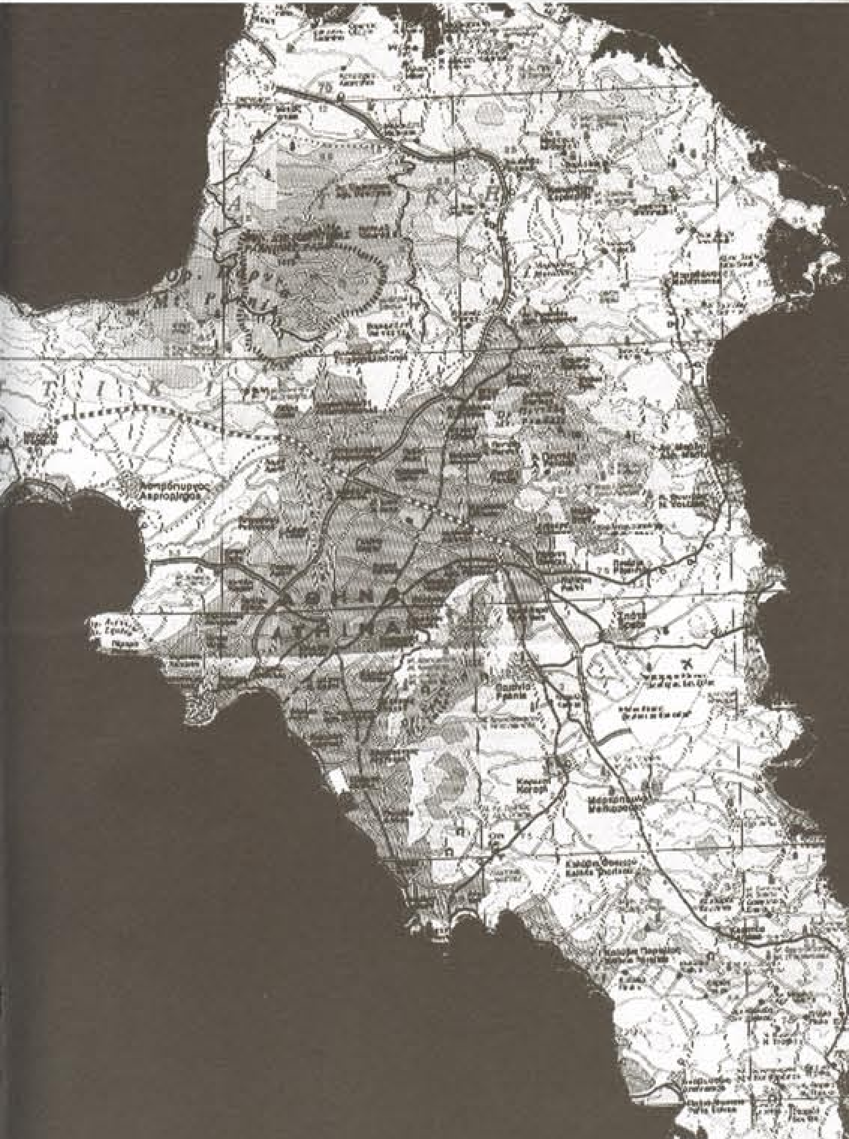

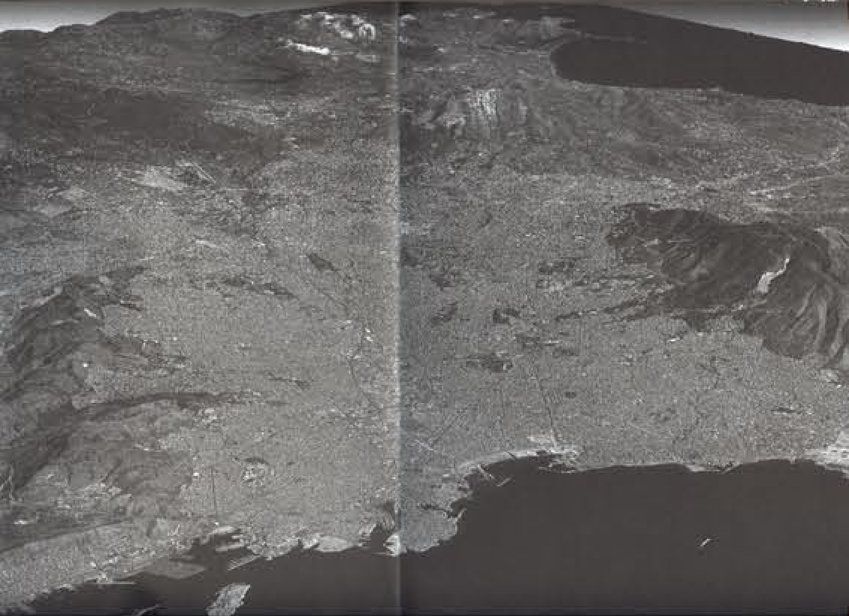

Περιεχόμενα

I. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

ΚΩΣΤΑΣ [illegible]
Τα περιθώρια του [illegible] [illegible] 4

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΚΑΛΛΙΓΑΡΗ
Η «Μετάβαση της Αθήνας» προσέγγιση 11

II. ΚΑΤΑΓΡΑΦΕΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ [illegible]
Η σημειολογία του [illegible] στη γλυπτική της [illegible] 21

ΝΙΚΟΣ ΛΑΖΑΡΟΘΑΝΑΣΗΣ
Σημειώσεις για μια θεώρηση του [illegible] 25

ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΣΟΥΒΑΔΑΚΗΣ
Η καταγραφή του αστικού τοπίου 28

ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΠΟΥΖΑΣ
Καταγραφές από το Βοτανικό 34

III. ΕΡΕΥΝΕΣ

αυτοψίες

ΑΝΤΩΝΙΑ ΜΠΑΡΔΗ
Αθήνα: Ένας σταθμός, δύο στάδια και μια θάλασσα 38

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΦΡΑΓΓΕΣΚΑΚΗ
Δύο πολιτιστικοί πόλοι του κέντρου της Αθήνας 44

ΚΩΣΤΑΣ ΤΖΗΜΟΥΛΗΣ
Ολυμπιακό στάδιο 48

ΖΕΤΑ ΤΣΕΡΜΟΥ
Φάληρο: κόμβος Κηφισού & παραλιακής 50

ΜΑΡΙΑ ΚΟΝΤΗ
Η Αττική οδός από το Μαρκόπουλο έως την Κάντζα. Αυτοψία 52

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΑΔΑΜΟΠΟΥΛΟΥ, ΤΑΝΙΑ ΤΣΙΡΙΔΟΥ
Ολυμπιακό στάδιο: γυμναστήριο Γαλατσίου 72

(μέσα μαζικής ενημέρωσης)

ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΥ ΑΡΤΕΜΙΣ, ΠΗΝΕΛΟΠΗ ΤΟΠΑΛΗ
Η διαφημιστική καμπάνια της Ολυμπιάδας 74

ΕΡΩΦΙΛΗ ΠΟΝΤΟΠΟΥΛΟΥ
Η ψυχολογία της γιορτής 76

ΜΟΝΑ ΣΚΟΥΡΑ
Οι κάμερες παρακολούθησης στην ευρύτερη περιοχή της Αθήνας 80

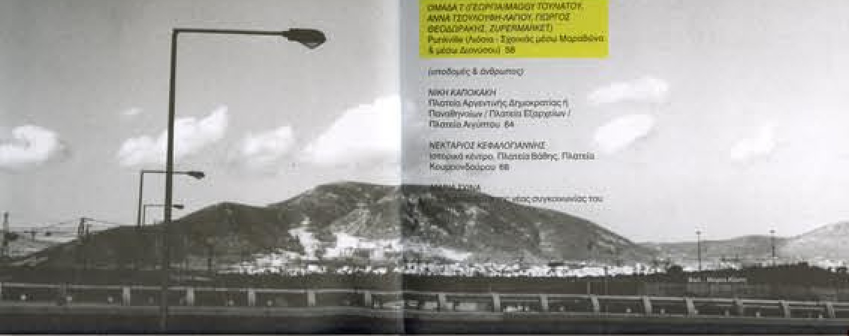

ΟΜΑΔΑ 7 (ΓΕΩΡΓΙΑ ΜΑΘΙΟΥ ΤΟΥΝΑΤΟΥ, ΑΝΝΑ ΤΣΟΥΛΟΥΦΗ-ΛΑΓΟΥ, ΓΙΩΡΓΟΣ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ, ZUPERMARKET)
Ruralville (λεωφ. : Σχολικός μέσου Μαραθώνα & μέσου Διονύσου) 58

(υποδομές & άνθρωποι)

ΝΙΚΗ ΚΑΠΟΚΑΚΗ
Πλατεία Αργεντινής Δημοκρατίας ή Παναθηναίων / Πλατεία Εξαρχείων / Πλατεία Αιγύπτου 64

ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ
Ιστορικό κέντρο, Πλατεία Βάθης, Πλατεία Κουμουνδούρου 68

ΜΑΡΙΑ [illegible]
[illegible] νέας συγκοινωνίας του

Φωτ.: Μαρία [illegible]

Περιεχόμενα

III. Η ΕΙΚΟΝΑ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΓΥΠΑΡΑΚΗΣ
.crowd.without.background 88

ΝΙΚΟΣ ΚΑΖΕΡΟΣ
Το γεγονός του «κατεπείγοντος» - Η πόλη του «κατεπείγοντος» 100

ΘΑΝΟΣ ΠΑΓΩΝΗΣ
Μια μετάβαση της πολεοδομίας: Από τον φυσικό σχεδιασμό στο σχεδιασμό της εικόνας της πόλης 105

ΣΤΑΥΡΟΣ ΣΤΑΥΡΙΔΗΣ
Προσωρινών όψεις 109

ΜΑΝΩΛΗΣ ΜΠΑΜΠΟΥΣΗΣ
Τι μπορεί να προσφέρει το Αθηναϊκό τοπίο σε έναν καλλιτέχνη 115

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΚΑΛΜΠΑΡΗ
Πανοπτικές Καταγραφές:
Η εικονογραφία της Ολυμπιακής Πόλης 121

ΝΙΚΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ
Αθήνα: Πραγματικότητες και αναπαραστάσεις 125

ΗΡΑΚΛΗΣ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ
Απόλυτος Κυνισμός 129

ΚΩΣΤΑΣ ΓΡΙΒΑΣ - ΘΕΟΚΛΗΣ ΚΑΝΑΡΕΛΗΣ
"please, no photo sir!" (όχι φωτογραφίες, παρακαλώ) 130

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΑΛΕΥΣ
Οι αλλαγές των όψεων 136

ΚΩΣΤΑΣ ΜΩΡΑΪΤΗΣ
Σημειώσεις για την πόλη ως φυσικό υπόβαθρο της ανθρώπινης δημιουργικότητας 146

ΚΩΣΤΑΣ ΝΤΑΦΛΟΣ
Η ολυμπιάδα στις έντυπες μορφές 150

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ ΑΝΤΩΝΑΣ
[illegible]

IV. ΤΟ ΑΤΤΙΚΟ ΤΟΠΙΟ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΑΙΣΩΠΟΣ
Στοιχεία του σύγχρονου αττικού τοπίου 158

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ
Παρόδιες προθήκες και υπεραστική ανοικ(ει)οδόμηση: ένα αντι-δρομικό ιδεολόγημα 168

ΠΑΝΟΣ ΔΡΑΓΩΝΑΣ
Η ανάγκη ανακάλυψης της αθηναϊκής αστικής ταυτότητας 172

ΓΙΑΝΝΗΣ ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ
«Μεγάλα» έργα - «Δυνατές» μηχανές 180

ΚΩΣΤΑΣ ΝΤΑΦΛΟΣ
Η αριθμολογία της μεταβολής του Αθηναϊκού τοπίου 183

ΠΑΥΛΟΣ ΛΕΦΑΣ
Μηχανοκίνητα, η «επίσημη» πόλη 188

ΣΥΛΒΙΑ ΚΟΥΒΑΛΗ
Η εκδρομή (σημειώσεις) 192

ΜΑΡΩ ΣΙΝΟΥ
Ευεργετική ποικιλία ή καταστροφικό χάος; Μια αστική τομή 194

ΒΙΛΥ ΑΤΤΑΡΤ
Ρήξεις και αστικά μορφώματα στο τοπίο των Μεσογείων 198

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ
Υπερβολές και παραβολές στο αττικό τοπίο 202

ΘΑΝΑΣΗΣ ΜΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΣ
Η Παλιά Αθήνα πέθανε.. Ζήτω η Νέα Αθήνα (Η. επιτέλους, γίναμε Μητρόπολη.) 208

ΣΠΥΡΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ
Μητρόπολη σε αναμονή 211

V. ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΕΣ

ΠΕΤΡΟΣ ΜΑΡΤΙΝΙΔΗΣ
Οι πόλεις παράγονται οι πολίτες παραμένουν (Με αφορμή τη «μετάβαση» της Αθήνας το 2004) 214

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΟΛΙΤΗΣ
Το μακρύ καλοκαίρι της τεχνητής ευφορίας 219

ΜΑΝΩΛΗΣ ΑΛΕΞΑΚΗΣ
Περιβαλλοντικές μεταβολές και κοινωνία των πολιτών: όψεις αλληλεξάρτησης 222

ΘΕΟΔΟΣΗΣ ΠΕΛΕΓΡΙΝΗΣ
Ολυμπία 225

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΤΡΑΜΠΟΥΛΗΣ
Κηφισιάς άνω κάτω μία και η αυτή.
Η Μετάβαση από τη μια γενιά στην άλλη 227

ΕΛΕΝΗ ΤΖΙΡΤΖΙΛΑΚΗ
Φιλόξενη, α-φιλόξενη Αθήνα 230

ΒΑΝΤΑ ΧΑΛΚΟΠΟΥΛΟΥ & ΑΣΤΕΓΟΣ ΤΟΥ ΛΥΚΑΒΗΤΤΟΥ
Από τη μαρτυρία ενός άστεγου στο Λυκαβηττό 233

ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΙΔΗΣ ΚΩΣΤΑΣ
Κώδικας συμπεριφοράς στον Ελληνικό Κινηματογράφο 238

VI. ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ [illegible]
Η γεωγραφία του χάους 244

ΜΑΡΙΑ ΘΕΟΔΩΡΟΥ
[illegible] Μονάδες [illegible] κατοικίας 250

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΦΑΡΜΑΚΗΣ
Ολυμπιακή οδός 256

ΖΗΣΗΣ ΚΟΤΙΩΝΗΣ
«Νέος οικιακός εξοπλισμός για την Αθήνα στην Αττική οδό, μία μέρα μετά» 262

ΠΑΝΟΣ ΚΟΥΡΟΣ
Πράξεις συνεκφώνησης (περί νέας_προσφορικότητας) 264

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ 269

Φωτ.: Μαρία [illegible]

Το περιεχόμενο των εικαστικών καταγραφών

ΚΩΣΤΑΣ ΝΤΑΦΛΟΣ

Οι επιτόπιες εικαστικές καταγραφές στα αστικά και ημιαστικά τοπία της Αθήνας, στο ετήσιο πρόγραμμα του a-station[1] με τίτλο «Η μετάβαση της Αθήνας», προσανατολίστηκαν στην έρευνα των δομών της πόλης σε παράλληλους και διατέμνοντες χρόνους, στη διάρκεια της προετοιμασίας για την υποδοχή των ολυμπιακών αγώνων, καθώς και στη μετά των τεχνικών έργων εποχή. Η διαδικασία της μετάβασης από μια «γνώριμη» Αθήνα σε μια επόμενη «άγνωστη» πόλη, με αφετηρία τους παράγοντες αλλαγής του υλικού περιβάλλοντος, συμπαρέσυρε τη μεταβολή στην ανθρωπογεωγραφία της πόλης.[2]

Η απουσία μιας τρέχουσας ακαδημαϊκά ορισμένης μεθοδολογίας ανάγνωσης–κατανόησης των μεταβατικών δυνητικών καταστάσεων είναι εμφανής, ως προς τη διατύπωση κάποιας ορολογίας που να ανταποκρίνεται στο αντιληπτικό πλαίσιο των μεταβολών την ώρα που συμβαίνουν, αλλά και ως προς τον τρόπο προσέγγισης των φαινομένων στο σύνολό τους. Τα εν εξελίξει αστικο-κοινωνικά μορφώματα αποτελούν ελκυστικές περιοχές δράσης μικτών ερευνητικών εικαστικών ομάδων.

Η διαδικασία της συστηματικής εμπλοκής με τους νέους χώρους της Αθήνας, μιας πολυσυλλεκτικής ομάδας εικαστικών από τις ευρύτερες περιοχές, του κινηματογράφου, της αρχιτεκτονικής, της φωτογραφίας και των εικαστικών τεχνών, προσανατολίστηκε στις μεταβατικές εστίες των εργοταξίων της πόλης, στα σύνθετα και δυναμικά πεδία της ζωής της, εκεί όπου συνέβαιναν μετατοπίσεις στην καθημερινότητα των κατοίκων. Η παρουσία των ψηφιακών καταγραφικών μέσων σε αυτές τις περιοχές προϋπέθετε την υιοθέτηση κάποιας σκέψης και συστηματικής χρήσεων. Οι συστηματικές χρήσεων των ηλεκτρονικών καταγραφικών μέσων συμβάδιζαν με τη σύλληψη κάποιου καθορισμένου μεθοδολογικού συστήματος, κατά περίπτωση από τον κάθε δημιουργό, σε συνδυασμό με το προσωπικό του διανοητικό σύστημα «όρασης» απέναντι στην πραγματικότητα.[3]

Η προσδιορισμένη μεθοδολογία συνδυασμένη με τη συγκριτική, επαναληπτική «δράση» στο πεδίο δεν απουσίαζε ιστορικά από τους κόλπους της τέχνης.[4] Στη μοντέρνα τέχνη η διαδικασία αυτή καθαυτή απέκτησε σε αρκετές περιπτώσεις μεγαλύτερη σημασία και από το ίδιο το παραγόμενο αποτέλεσμα. Στη μεταμοντέρνα τέχνη οι παραγωγικές μορφές πριμοδότησαν το μετασχηματισμό της τέχνης προς ένα μοντέλο σύνθεσης επιστημονικής σκέψης.

Η σύγχρονη τέχνη αντιμετωπίζει το ενδεχόμενο της προβολής των δράσεων και των παραγόμενων εικόνων που συνδέονται με τα δίκτυα και τα κυκλώματα επικοινωνίας, μέσα στον υλικό υπαρκτό κόσμο.

Η εικαστική διερεύνηση στα πεδία αλλαγών των σύγχρονων πόλεων ενσωματώνει στην ιδέα της την αντίληψη του χρόνου δομικά αποκαλύπτοντας τη δυνητικότητα των τόπων εξαιτίας των τυχαίων ή υπερπροσδιορισμένων γεγονότων – των προγραμματισμένων ή απρογραμμάτιστων συμβάντων.

Η διαδικασία των επί τόπου σημειώσεων μετατρέπει τον κάθε τόπο σε αντικείμενο σκέψης, σε ιστορικό αντικείμενο και συνεπώς σε πολιτισμική έννοια. Οι εικαστικές καταγραφές αποδίδουν το περιεχόμενο μιας ένθετης πολιτισμικής ταυτότητας για τον τόπο. Οι επιπρόσθετες σημασίες που επιδίδονται στον τόπο τον μετατρέπουν σε ιδέα, επενδύοντάς τον πολιτισμικά με τις σημασίες από τις πράξεις των καταγραφών.

Η εμπειρία της παρουσίας εκφράζει μια νέα συνθήκη συνείδησης για την τοποθεσία, η οποία εγγράφεται στον τόπο, ενώ παράλληλα συνιστά μια διαδικασία έμπρακτης, ελάχιστης ενέργειας στο χρόνο, –ενέργειας

που ενδυναμώνει και ενισχύεται με τις λήψεις βίντεο/φωτογραφιών.

Συνεπώς, η φωτογραφία και το βίντεο δεν αποκτούν σημασία ως έμπρακτα αποδεικτικά στοιχεία αναφορικά με μια προγενέστερη κατάσταση ενός τόπου, δεν περιορίζονται δηλαδή στον χαρακτήρα που έχουν ως ντοκουμέντα. Το ανθρώπινο βλέμμα παρεμβαίνει στη λήψη της κινούμενης και της σταθερής εικόνας ενσωματώνοντας τους ιδιαίτερους προσωπικούς τρόπους όρασης. Η αποτίμηση των εικόνων, από την άλλη πλευρά, εξαρτάται από τον προσωπικό τρόπο όρασης και ερμηνείας του παραλήπτη τους. Οι ελάχιστες δράσεις των λήψεων δεν έχουν το περιεχόμενο ήπιας χειρονομίας στην τοποθεσία. Η επαφή και η παραμονή στην περιοχή έρευνας εγγράφουν κάθε φορά νεότερα στρώματα μνήμης από την παρουσία αλλά και την ελάχιστη δράση στο περιβάλλον. Εκεί ενθέτονται οι πρωτότυπες σημασίες ανάγνωσης ενός τόπου, διαμεσολαβημένες από εικόνες που παράγονται από την καταγραφή και που τον δυνητικοποιούν.

Οι δεκατρείς διασυνδεόμενες εικαστικές μελέτες ορίζουν εναλλακτικές προσεγγίσεις, επίπεδα έρευνας/συχνότητας επαφής στο ευμετάβλητο αστικό περιβάλλον με την επιλεκτική εστίαση στους διαδοχικούς χώρους και χρόνους ανεξάρτητων περιοχών της Αθήνας. Το υλικό περιβάλλον της έρευνας προκαλεί την αναδόμηση των γεγονότων στις ιδιαίτερες χρονικές περιόδους των αλλαγών. Μέσα από την κοινή του εποπτεία προσφέρεται μια πρώτη άποψη σε σχέση με τις αναδυόμενες επικρατούσες αστικές συνθήκες. Απέκτησε μορφή, σε αναπτύγματα φωτογραφικών κολάζ από αλληλουχίες εικόνων, σε ένα συνεκτικό χώρο φωτο-ακολουθιών και ένα συνεκτικό χρόνο χρονοφωτογραφιών. Το εύπλαστο αυτό ψηφιακό υλικό επέτρεψε στη διαχείρισή του, τον τεμαχισμό, τη στατικότητα της μονάδας του φωτογραφικού καρέ, τις διακοπές ή τις επαναλήψεις στη ροή, την παράλληλη/πολλαπλή προβολή με τη συρροή και συρραφή στην ίδια οθόνη διαφορετικών εικόνων από πολλαπλές οπτικές γωνίες, προσφέροντας τη συγκριτική εποπτεία των σκηνών. Οι εξελικτικές ροϊκές μορφές του βίντεο και της κινούμενης φωτογραφίας μετασχηματίστηκαν σε διαδραστικές πολυμεσικές εφαρμογές και ιστοσελίδες, επιτρέποντας τη δια-κίνηση της πληροφορίας σε φορείς σκληρών δίσκων και στο διαδίκτυο.

Στα κείμενα της παρούσας έκδοσης διατυπώνονται οι σκέψεις των συμμετεχόντων εικαστικών σχετικά με τη μέθοδο της καταγραφής που επινοήθηκε και τις τρέχουσες επικρατούσες συνθήκες της κάθε περιοχής. Με την ανάπτυξη ενός διεισδυτικού θεωρητικού λόγου συνεισφέρουν «ανήσυχοι» συγγραφείς, οι οποίοι κλήθηκαν να μας αποκαλύψουν την ιδιαίτερη οπτική τους στο εγχείρημα της ανάγνωσης της Αθήνας.

1. Το Κέντρο Σύγχρονης Τέχνης «Σταθμός Άλφα», με δράση γύρω από τα ζητήματα του αστικού πολιτισμού καλλιέργησε μια συλλογική συνολική ερευνητική διαδικασία στην εικαστική, την πολεοδομική, την αρχιτεκτονική και τη θεωρητική σκέψη και πρακτική.
2. Ως προς τις υποδομές της Αθήνας, πραγματοποιήθηκαν μεταβολές σε ένα χωροτακτικής κλίμακος τοπικό επίπεδο σύμφωνα με το πρόγραμμα της διασποράς των έργων στο λεκανοπέδιο – το οποίο αφορούσε και ασύνδετες, απομακρυσμένες ή απομονωμένες περιοχές στην Αττική. Η διάθεση και η ψυχολογία των κατοίκων απέναντι στις αλλαγές που επέφερε η διοργάνωση των Ολυμπιακών αγώνων περιορίστηκε σε κάποιες ομάδες πολιτών.
3. Για παράδειγμα ο William Burroughs πρότεινε ένα σύστημα όρασης συμβουλεύοντας πως «το κόλπο είναι να γίνει η φωτογραφική μηχανή τα μάτια σας και να φωτογραφίζετε ό,τι σαρώνουν από την όλη εικόνα».
4. Κάποιας φύσης «εργαλειακή», ερευνητική χρήση των μέσων, υλοποιήθηκε από τους: Paul Cezanne, που επιλέγει να ζωγραφίζει πολλές φορές το βουνό Saint-Victoire και Claude Monet, ο οποίος επιλέγει να ζωγραφίζει σε τριάντα πίνακες τον «Καθεδρικό Ναό της Rouen» καταγράφοντας τις χρονικές αλλαγές της ίδιας σκηνής του τοπίου κάτω από διαφορετικές περιβαλλοντικές συνθήκες.

Η μετάβαση της Αθήνας: προσέγγιση

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΚΑΛΜΠΑΡΗ

Ο στόχος του εικαστικού ερευνητικού εργαστηρίου «Η Μετάβαση της Αθήνας 2003-2004», που οργάνωσε το Κέντρο Σύγχρονης Τέχνης "a-station", ήταν η διαμόρφωση ενός δια-καλλιτεχνικού πεδίου έρευνας της μετάλλαξης της πόλης στα πλαίσια μιας συλλογικής εικαστικής διαδικασίας.[1] Το πεδίο έρευνας επικεντρώθηκε στην κατανόηση, την διαχείριση και την καταγραφή των νέων χωρικών και κοινωνικών δεδομένων. Ο ορισμός του πεδίου δράσης, η εύρεση των μεθόδων εργασίας και η ανάπτυξη θεωρητικού λόγου αποτέλεσαν βασικούς άξονες για τη διαμόρφωση ενός κοινού πλαισίου αντίληψης των μεταβατικών αστικών συνθηκών.

Προς αυτή την κατεύθυνση οργανώθηκε, με την έναρξη του εικαστικού εργαστηρίου, τριήμερο θεωρητικό workshop[2] σε μορφή άτυπης ανοικτής ανταλλαγής ιδεών μεταξύ ομιλητών και συμμετεχόντων, με εισηγήσεις πάνω στη φωτογραφία, την αρχιτεκτονική και το ντοκιμαντέρ. Οι συζητήσεις κατευθύνθηκαν προς μια προσπάθεια επαναπροσδιορισμού του τρόπου έρευνας εν γένει, μέσω της δυνατότητας επινόησης προσωπικών «πρακτικών» απέναντι στα εν εξελίξει γεγονότα – πρακτικές οι οποίες θα μπορούσαν να καταδειχθούν από την ίδια την καταγραφόμενη πόλη, μέσα από τη συστηματική παρατήρηση των μεταβατικών της φαινομένων. Το ενδιαφέρον επικεντρώθηκε στο δυναμισμό της δράσης, που απορρέει από τέτοιου είδους πρακτικές, και στην επιτόπια έρευνα και προσωπική επαναληπτική «εμπλοκή», που συνιστά ένα είδος οικειοποίησης των συμβάντων της πόλης. Τέλος, έγινε λόγος ως προς την «επινοητική» χρήση των εκφραστικών οπτικοακουστικών μέσων, ώστε να αποκαλύψουν και να δώσουν μορφή στις αθέατες, αποσπασματικές πτυχές της μεταβολής.

Ο βασικός στόχος που τέθηκε με την έναρξη του εικαστικού εργαστηρίου, ήταν ο καθορισμός γενικών θεματικών περιοχών με σκοπό τον ορισμό των ασαφών μεταβαλλόμενων χώρων και της διάσπαρτης, εφήμερης δραστηριότητας σ' αυτούς. Με σημείο εκκίνησης τις θεματικές ενότητες «Υποδομές» και «Άνθρωποι» ο κάθε συμμετέχων επέλεξε την περιοχή έρευνάς του, στα πλαίσια του εικαστικού του ενδιαφέροντος και της προσωπικής οπτικής του. Ειδικότερα η θεματική προσέγγιση και η επιλογή των περιοχών τεκμηριώθηκε στη συνέχεια μέσα από συστηματικά επάλληλα «περάσματα» των συμμετεχόντων από τις δυναμικές περιοχές της πόλης. Τα θέματα, τα οποία σχετίζονταν με τις υποδομές, επικεντρώθηκαν στην παρατήρηση και ανάδειξη των τοπιακών αλλαγών λόγω των έργων υποδομής σε εξέλιξη, εστιάζοντας είτε σε μια συγκεκριμένη τοποθεσία (π.χ. Ολυμπιακό Στάδιο, Φαληρικό μέτωπο, πλατείες) είτε σε μια πορεία μέσα στην πόλη (π.χ. Αττική Οδός, διαδρομή Λιόσια-Μαραθώνας, διαδρομή τραμ). Τα θέματα, τα οποία σχετίζονταν με τον ανθρώπινο παράγοντα, εστίασαν στις εμπλεκόμενες κοινωνικές ομάδες/φορείς των διάσπαρτων αστικών δραστηριοτήτων (π.χ. εργάτες, μετανάστες, χρήστες των χώρων, περαστικοί), με στόχο την ανάδειξη της επίδρασης των αλλαγών αυτών ως προς την ψυχολογία και την καθημερινότητα των κατοίκων.

Η μέθοδος εργασίας, που εφαρμόστηκε από τους συμμετέχοντες, βασίστηκε σε μια συστηματική ερευνητική διαδικασία συνεχούς εισροής, ανταλλαγής και επεξεργασίας πληροφορίας με τακτικές δεκαπενθήμερες συναντήσεις σε διάστημα ενός χρόνου. Τα ψηφιακά οπτικοακουστικά ντοκουμέντα από τις επαναλαμβανόμενες επιτόπιες καταγραφές, αποτέλεσαν υλικό συλλογικής θεωρητικής επεξεργασίας μεταξύ των συμμετεχόντων, με στόχο την παράθεση, τη σημασιο-

δότηση και τον επαναπροσδιορισμό τους. Η έννοια του «εν δυνάμει» ήταν φανερή σε όλα τα στάδια της διαδικασίας. Οι εικαστικές προτάσεις διατηρήθηκαν «ανοικτές», προσαρμοσμένες στα συνεχή και απρόβλεπτα συμβάντα της πόλης, σε μια παράλληλη πορεία με την εξέλιξη της ολυμπιακής προετοιμασίας της Αθήνας.

Επιδίωξη των συζητήσεων επί των προτάσεων των συμμετεχόντων δεν αποτέλεσε η κριτική ως προς την αισθητική της εικόνας, αλλά η επιχειρηματολογία ως προς τη δυναμική των ζητημάτων που απασχόλησαν τους εικαστικούς και ως προς τη δυνατότητα της ακολουθούμενης μεθοδολογίας να αποδώσει τον μεταβατικό χαρακτήρα του επιλεγμένου πεδίου καταγραφής. Προς αυτή την κατεύθυνση κινήθηκε η επιμέλεια και ο συντονισμός του εργαστηρίου, εστιάζοντας στην ανάδειξη μιας θεωρητικής συλλογιστικής. Η διαφορετικότητα και ο εμπλουτισμός των απόψεων επιδιώχθηκε με «ανοικτές» συναντήσεις/ παρουσιάσεις, καθώς και με την πρόσκληση θεωρητικών, εικαστικών και αρχιτεκτόνων ειδικών στα θέματα της εικόνας,[3] οι οποίοι συνέβαλαν με τις παρεμβάσεις τους στα υπό διαμόρφωση έργα.

Η πολλαπλότητα και η διαφορετικότητα των εικαστικών προσεγγίσεων επιχείρησε να θέσει μια προβληματική σχετικά με τον τρόπο τεκμηρίωσης μιας μεταβατικής κατάστασης καθώς και με τη δυναμική των προσωπικών μεθόδων εργασίας και παρουσίασης που υιοθετήθηκαν. Οι παρουσιάσεις των αποσπασματικών καταγραφών – χωρικών, κοινωνικών, πολιτισμικών–, επιδίωξαν στο σύνολό τους να αποτελέσουν εικαστικό ντοκουμέντο προς τη νέα ταυτότητα της πόλης επιτρέποντας δυνατότητες αφύπνισης της αστικής συνείδησης απέναντι στην ιστορική μετάλλαξη της Αθήνας.

1. Πρόθεση του εργαστηρίου ήταν η ανοικτή συμμετοχή αρχιτεκτόνων, εικαστικών, φωτογράφων, σκηνοθετών.
2. Το τριήμερο θεωρητικό workshop πραγματοποιήθηκε στις 7-9 Νοεμβρίου 2003 στο Ξενοδοχείο «Θεοξένεια» στο Λουτράκι με τις εξής εισηγήσεις των ομιλητών: Γιάγκος Αθανασόπουλος: «Η χρήση της ψηφιακής τεχνολογίας στην αρχιτεκτονική φωτογραφία. Η εφαρμογή της στην αποτύπωση του αστικού τοπίου»· Μαρία Θεοδώρου: «Η γραμματική της πόλης: το πολιτικό, η πολιτική, οι πολίτες, οι πολιτικοί»· Νίκος Καζέρος, Παύλος Λέφφας: Παρουσίαση του project «Suburbia: οι αχανείς εκτάσεις των αθηναϊκών προαστίων»· Πολύδωρος Καρυοφύλλης: Εισήγηση - παρουσίαση του «Σταθμού Άλφα»· Θανάσης Μουτσόπουλος: «Απόλυτος Ρεαλισμός - Μπιενάλε Βενετίας 2002»· Νίκος Παναγιωτόπουλος: «Terra Cognita-Αθήνα και φωτογραφία: μια σύγκρουση αναπαραστάσεων;»· Πηνελόπη Πετσίνη: «Σημεία μετάβασης και τόποι του ανοίκειου: Δύο προσεγγίσεις στην αναπαράσταση της πόλης»· Δέσποινα Σεβαστή: Παρουσίαση του project «Scan Instabul»· Εύα Στεφανή: «Απόπειρες καταγραφής της πόλης στο ντοκυμαντέρ»· Χαρίκλεια Χάρη: «Φαινόμενα διάχυσης της πόλης στο τοπίο»· Johanna Weber: «Σημάδια ξενιτιάς - Αθήνα 2003»
3. Στα ζητήματα, της γλώσσας και της σημειολογίας της εικόνας, των πρακτικών και των τεκμηριώσεων τέχνης στο δημόσιο χώρο, ήταν χρήσιμη η εμπειρία από τις ομιλίες και τις παρεμβάσεις των προσκεκλημένων: Καθηγητή Νικόλαο Λάσκαρη, Λέκτορα Γιάννη Γρηγοριάδη και Λέκτορα Γιώργο Γυπαράκη, στο Εργαστήριο Πλαστικής της Σχολής Αρχιτεκτόνων Μηχανικών Ε.Μ.Π.· Επίκουρο Καθηγητή Πάνο Κούρο, στο Εργαστήριο Εικαστικών Τεχνών του Τμήματος Αρχιτεκτόνων της Πολυτεχνικής Σχολής του Πανεπιστημίου Πατρών.· Θανάση Μουτσόπουλο, Καλλιτεχνικό Διευθυντή του «Σταθμού Άλφα».· Πολύδωρο Καρυοφύλλη, Διευθυντή του «Σταθμού Άλφα».

Γρίβας Κωνσταντίνος
Απόφοιτος του Τμήματος Αρχιτεκτόνων του Ε.Μ.Π. (1996). Μεταπτυχιακές Σπουδές (MA in Architectural Design) στο Royal College of Art, Λονδίνο (2001). Υποψήφιος Διδάκτωρ του Department of Interaction Design, Royal College of Art, PhD by project, με έρευνα πάνω στις σχέσεις ψηφιακών τεχνολογιών και της έννοιας της κατοίκησης. Μέλος του βρετανικού διαπανεπιστημιακού ερευνητικού προγράμματος EQUATOR, που διεξάγει ευρύτερη έρευνα πάνω σε μορφές ubiquitous computing. Λέκτορας στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων του Πανεπιστημίου Πατρών από το 2003, όπου διδάσκει Αρχιτεκτονικό Σχεδιασμό και Αρχιτεκτονική Εσωτερικού Χώρου. Από το 2002 διατηρεί αρχιτεκτονικό γραφείο με την αρχιτέκτονα Αναστασία Κυριακίδη.

Γρηγοριάδης Ιωάννης
Γεννήθηκε στον Πειραιά το 1971. Από το 1990 έως το 1995 σπούδασε στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών της Αθήνας (Α.Σ.Κ.Τ.). Το 1997 με υποτροφία του ιδρύματος κρατικών υποτροφιών (Ι.Κ.Υ.) ολοκλήρωσε τις μεταπτυχιακές του σπουδές στη Μεγάλη Βρετανία, στο τμήμα Master of Fine Art του Staffordshire University. Έχει λάβει μέρος σε ομαδικές και ατομικές εκθέσεις στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Από το 2002 έχει εκλεγεί και διδάσκει στη βαθμίδα του Λέκτορα, στο Εργαστήριο Πλαστικής της Αρχιτεκτονικής Σχολής του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου.

Γυπαράκης Γιώργος
Γεννήθηκε το 1962 στην Αθήνα, Ελλάδα. Σπούδασε, στη Σχολή Εφαρμοσμένων Τεχνών «Βακαλό» και στη Σχολή Καλών Τεχνών του Α.Π.Θ. Οι μεταπτυχιακές του σπουδές είναι στην Α.Σ.Κ.Τ., στο Εργαστήριο Γ. Νικολαΐδη με υποτροφία του Ι.Κ.Υ. Από το 1990 μέχρι σήμερα εργάζεται ως γλύπτης. Από το 1989 έχει συμμετάσχει σε 40 ατομικές και ομαδικές εκθέσεις στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Το 1994 συγκρότησε την ομάδα RADAR. Το 2002 εκλέχτηκε και διδάσκει στη βαθμίδα του Λέκτορα, στο Εργαστήριο Πλαστικής της Σχολής Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου.

Δασκαλοθανάσης Νίκος
Διδάσκει Ιστορία της μοντέρνας και σύγχρονης τέχνης στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών. Έχει δημοσιεύσει μια μονογραφία για τον Giorgio de Chirico (*Η ζωγραφική του Giorgio de Chirico. Η άρθρωση του μεταφυσικού χώρου*, Αθήνα, εκδόσεις Opera, 2001) και μια μελέτη για τον ιστορικό ρόλο του καλλιτέχνη (*Ο καλλιτέχνης ως ιστορικό υποκείμενο. Από τον 19ο στον 21ο αιώνα*, Αθήνα, εκδόσεις Άγρα, 2004).

επαγγελματική του δραστηριότητα έχει δύο σκέλη: την εξάσκηση του ελεύθερου επαγγέλματος και την ακαδημαϊκή δραστηριότητα τόσο ως διδάσκων όσο και ως ερευνητής με προσανατολισμό στην εμβάθυνση σε θέματα που διέπουν τις αρχές του σχεδιασμού. Το επιστημονικό του ενδιαφέρον εστιάζεται στο κέντρο βάρος του τρίπολου: παραδοσιακό-σύγχρονο-παθητικά συστήματα ενέργειας.

Δημητρακόπουλος Αριστοτέλης
Professor of Architecture, Savannah College of Art & Design. Αρχιτέκτων Μηχανικός Ε.Μ.Π. (1998). M.Arch Yale University ως υπότροφος. Teaching Fellow (1999). Μαθήματα σκηνογραφίας και Set Design, Yale University School of Drama (1999-2000). Εργάστηκε σε αρχιτεκτονικά γραφεία (Robert A.M. Stern Architects, Bernard Tschumi Architects) στην Ελλάδα και τις Η.Π.Α. Διατηρεί από το 2002 αρχιτεκτονικό γραφείο στην Αθήνα. Εκπονεί διδακτορική διατριβή στο Ε.Μ.Π. και έχει διδάξει αρχιτεκτονική σύνθεση και οικοδομική ως λέκτορας στην αρχιτεκτονική σχολή του Πανεπιστημίου Πατρών.

Δραγώνας Πάνος
Αρχιτέκτων Ε.Μ.Π. (1992). Master of Science in Advanced Architectural Design, Columbia University, Νέα Υόρκη ως υπότροφος Fulbright (1993). Επίκουρος Καθηγητής, Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών Πανεπιστημίου Πατρών. Έχει διακριθεί σε επτά πανελλήνιους και διεθνείς αρχιτεκτονικούς διαγωνισμούς (δύο πρώτα βραβεία). Επιμελητής, *2η Biennale νέων Ελλήνων αρχιτεκτόνων* (1998). Βοηθός Επιμελητής, *Ελλάδα: Η αρχιτεκτονική του 20ου αιώνα* (1999). Σύμβουλος έκδοσης, *Αρχιτεκτονικά Θέματα* (από το 2001). Έχει γραφείο στην Αθήνα μαζί με τη Βαρβάρα Χριστοπούλου από το 2000. Έργα και μελέτες τους έχουν παρουσιαστεί στις εκθέσεις: *Τοπία Εκμοντερνισμού* (Ρότερνταμ, 1999), *3η Πανελλήνια Έκθεση Αρχιτεκτονικού Έργου ΣΑΝΑ* (Πάτρα, 2000), *3η Biennale Νέων Ελλήνων Αρχιτεκτόνων* (Αθήνα, 2001), *Athens-scape* (Λονδίνο, 2003), *4η Biennale Νέων Ελλήνων Αρχιτεκτόνων* (Αθήνα, 2004), *Invisible Hotel* (Αθήνα, 2005). Καθώς επίσης και στα περιοδικά: *L' architecture d' aujourd' hui*, *Blueprint*, *Stavba*, *Bauwelt*, *Archi*, *Spazio e Societa*, *Αρχιτεκτονικά Θέματα*, *Θέματα Χώρου + Τεχνών*.

Θεοδωράκης Στ. Γιώργος
Γεννήθηκε και ζει (συνήθως) στην Αθήνα. Αν και σπουδάζει Φυσική, από τα τέλη της δεκαετίας του '80 συμμετέχει σε διάφορες παραγωγές ταινιών μικρού μήκους και θεάτρου, ενώ από το 1994 ασχολείται επαγγελματικά αποκλειστικά με την παραγωγή εικόνας και ήχου. Από διάφορες θέσεις πίσω αλλά και μπροστά

Δεληγιαννίδης Γ. Κωνσταντίνος
Ο Κωνσταντίνος Γ. Δεληγιαννίδης είναι αρχιτέκτονας μηχανικός του Ε.Μ. Πολυτεχνείου (1984) με μεταπτυχιακές σπουδές στη Συντήρηση Ιστορικών Κτιρίων και Μνημείων στο πανεπιστήμιο του York της Αγγλίας (1986) και διδακτορικό δίπλωμα στη γνωστική περιοχή της Θεωρίας του Σχεδιασμού από την Αρχιτεκτονική Σχολή του Ε.Μ.Π. (2002). Το 1994 απέκτησε θεωρητική εξειδίκευση σε θέματα «Βιοκλιματικής Αρχιτεκτονικής & Παθητικών Ηλιακών Συστημάτων» στο Κέντρο Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΚΑΠΕ). Η εφαρμοσμένη

από την κάμερα, κυρίως ως διευθυντής παραγωγής, τα κάνει (σχεδόν) όλα. Δουλεύει σε διαφήμιση, βιντεοκλίπ, videodance, ταινίες μικρού και μεγάλου μήκους, μηδενικού έως θηριώδους προϋπολογισμού. Από το 2000 σκηνοθετεί και παράγει εταιρικά βίντεο, πολυμεσικές παρουσιάσεις και δικτυακούς τόπους. Έχει συμμετάσχει στην παραγωγή δεκάδων καλλιτεχνικών βίντεο, CD-rom, δικτυακών τόπων, συνήθως πάνω στις διάφορες μηχανές (κάμερες, editing, κ.λπ.). Ιδρυτικό μέλος στο comicart.gr, έχει δημιουργήσει και συντηρεί τα videoart.gr, filmpro-duction.gr, coco.gr, κ.ά. Στο "Punkville" κάνει κάμερα.

Θεοδώρου Μαρία
PhD AA Ιστορίας και Θεωρίας Αρχιτεκτονικής, Μεταπτυχιακό δίπλωμα συντήρησης μνημείων, πανεπιστήμιο Ρώμης, πτυχίο αρχιτεκτονικής Α.Π.Θ. Ερευνητική υποτροφία Fulbright στην αρχιτεκτονική σχολή του Princeton με θέμα τον πολιτιστικό ακτιβισμό (2005-6). Επιμελήτρια της έκθεσης *Athenscape: the 2004 Olympics and the Metabolism of the City*, (RIBA, Λονδίνο 2003), τεχνικός σύμβουλος του Διεθνούς αρχιτεκτονικού διαγωνισμού *Εφήμερες Κατασκευές στην πόλη της Αθήνας* (2002-3), επιμελήτρια της έκδοσης *Athens D.O.E.S. Series* (2003), εθνική συντονίστρια των δράσεων για τον πολιτισμό του ευρωπαϊκού προγράμματος Archimed (1996-2001). Συνεργάτης γραφείου υπουργού πολιτισμού (1996-2004), συντονίστρια του Δικτύου Αρχιτεκτονικής, εμπειρογνώμονας του Συμβουλίου της Ευρώπης για τις αστικές πολιτιστικές πολιτικές (2003), μέλος της διεθνούς επιτροπής του αρχιτεκτονικού περιοδικού *Archis* (2000-2004).

Καζέρος Π. Νίκος
Ο Νίκος Π. Καζέρος είναι αρχιτέκτων (Α.Π.Θ. 1988, Μετ/κο Δίπλωμα Ε.Μ.Π. 2000) και διδάσκει στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων του Πανεπιστημίου Πατρών. Ασχολείται με τον αρχιτεκτονικό σχεδιασμό και την έρευνα στους μετασχηματισμούς του αστικού τοπίου. Εκπονεί τη διδακτορική του διατριβή με αντικείμενο τις μεταμορφώσεις του αθηναϊκού τοπίου (Ε.Μ.Π.). Διατηρεί αρχιτεκτονικό γραφείο στην Αθήνα (1988-).

Κάλμπαρη Χριστίνα
Η Χριστίνα Κάλμπαρη (1975) σπούδασε ζωγραφική στη Σχολή Καλών Τεχνών Αθηνών (Α.Σ.Κ.Τ.), φωτογραφία στη Hochschule der Kunste του Βερολίνου και «Ψηφιακές Μορφές Τέχνης» στο μεταπτυχιακό τμήμα της Σχολής Καλών Τεχνών Αθηνών. Διακρίθηκε με το 1ο Βραβείο Φωτογραφίας στη Μπιενάλε Σύγχρονης Τέχνης Φλωρεντίας (2001), και στον διεθνή διαγωνισμό "Sotheby's International Young Art 2003". Έχει παρουσιάσει τη δουλειά της σε δύο ατομικές εκθέσεις (γκαλερί Batagianni, 2005 / Αίθουσα Τέχνης Αθηνών, 2002) και σε ομαδικές εκθέσεις στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Έχει δουλέψει ως σκηνογράφος σε πέντε θεατρικές παραστάσεις.

Ρεθύμνης – Πολιτιστικό κέντρο «Μελίνα Μερκούρη» (2003)· «Το Μέσα-Έξω» Γκαλερί Statement (ατομική, 2002)· Review/preview, Επίδαυρος(2002), Diana Gallery (2001)· Medi@terra (2001)· «Το σινεμά εμπνέει τους εικαστικούς», Γκάζι (2000)· Γκαλερί Επίκεντρο (1999)· Cheap Art, Μύλος, Θεσσαλονίκη (1998)· Γκαλερί 7 (ατομική, 1994). Σπουδές: Ψηφιακές Τέχνες, Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα σπουδών (Α.Σ.Κ.Τ.)· Χαρακτικής (Α.Σ.Κ.Τ.)· Ζωγραφικής: Α.Σ.Κ.Τ., E.N.S.B.A (Παρίσι), Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών Α.Π.Θ.

Κεφαλογιάννης Νεκτάριος
Αποφοίτησε από τη Σχολή Αρχιτεκτόνων του Ε.Μ.Π. το 2002. Παρακολούθησε το μεταπτυχιακό πρόγραμμα έρευνας «Αρχιτεκτονική και σχεδιασμός του χώρου» στην ίδια σχολή. Έχει πάρει μέρος σε διάφορα προγράμματα ανταλλαγής φοιτητών και εργαστήρια (workshops) στην Ευρώπη, όπως στο πρόγραμμα "Socrates-Erasmus" (Ισπανία, 2000), το "Terraventure workshop" (Ρότερνταμ /Αθήνα, 2003), το Εργαστήριο Αρχιτεκτονικής ΚΑΜ (Χανιά, 2003) και η Προμπιεναλική συνάντηση (Workshop) του Μιλάνου (Ιταλία, 2003). Συμμετείχε στην 11η Biennale Νέων Δημιουργών της Ευρώπης και της Μεσογείου ("Cosmos") το 2003, στον τομέα της αρχιτεκτονικής μετά από επιλογή. Έχει συμμετάσχει σε εκθέσεις Αρχιτεκτονικής όπως: η "Athens-scape" (RIBA Gallery, Λονδίνο, 2003) και η "Openspace" (Palazzo dell'Arengario, Μιλάνο, 2003). Συμμετείχε στη Συνάντηση των Κέντρων Πληροφόρησης της Ε.Ε. ("Annual General Meeting of the Rural Carrefours and Info-Points of Europe") στις Βρυξέλλες (Βέλγιο) 11 / 13 Δεκεμβρίου 2003 με 4 αρχιτεκτονικές προτάσεις για κέντρα πληροφόρησης και επικοινωνίας. Είναι υπότροφος Ι.Κ.Υ. στην ειδίκευση «Αρχιτεκτονικός και Αστικός Σχεδιασμός 2004». Website: www.oneoff-architecture.tk

Κόντη Μαρία
Γεννήθηκε το 1971 στην Αθήνα. Σπούδασε στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών (πτυχίο Ζωγραφικής) με καθηγητή τον Δ. Μυταρά. Το 2000 αποφοίτησε με Master of Fine Arts από το Central Saint Matins College του Λονδίνου με υποτροφία του Ωνάσειου Ιδρύματος, ενώ προτάθηκε και για την υποτροφία Κεφαλληνού. Εργάζεται σαν εκπαιδευτικός στο ΙΒ Μωραΐτη. Έχει παρουσιάσει σε 3 ατομικές εκθέσεις το έργο της και έχει συμμετάσχει επίσης σε 12 ομαδικές εκθέσεις στην Ελλάδα και το

Καναρέλης Θεοκλής
Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1960. Σπούδασε αρχιτεκτονική στο πανεπιστήμιο της Μινεσότα των Η.Π.Α. Εργάζεται ως αρχιτέκτων από το 1984. Συμμετέχει σε πανελλήνιους και διεθνείς αρχιτεκτονικούς διαγωνισμούς έχοντας λάβει πρώτα βραβεία και διακρίσεις. Έχει δώσει διαλέξεις και έχει διδάξει σε ελληνικά και ξένα ιδρύματα. Συμμετείχε στην 3η και στην 4η Biennale νέων Ελλήνων αρχιτεκτόνων το 2001 και το 2004 αντίστοιχα καθώς και στη Triennale αρχιτεκτονικής του Μιλάνου το 1996. Έργα του έχουν εκτεθεί και δημοσιευθεί στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Είναι επίκουρος καθηγητής στο τμήμα αρχιτεκτόνων του πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

Καποκάκη Νίκη
Εκθέσεις: Ινστιτούτο Goethe: οπτικοακουστική εγκατάσταση (2003)· «ΟΙΚΑΔΕ»: Κέντρο Σύγχρονης Τέχνης

εξωτερικό.

Κοτιώνης Ζήσης
Ο Ζήσης Κοτιώνης είναι διδάκτωρ αρχιτέκτων (Ε.Μ.Π.), αναπληρωτής καθηγητής στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Είναι συγγραφέας τριών βιβλίων θεωρίας και ερμηνείας της αρχιτεκτονικής. Διατηρεί γραφείο αρχιτεκτονικών μελετών στην Αθήνα. Μελέτες και έργα του έχουν δημοσιευτεί στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

Κούβαλη Σύλβια
Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1981. Σπουδές Ιστορίας της Τέχνης, Deree College (1999-2003). Μεταπτυχιακό πρόγραμμα στη Θεωρία της Τέχνης, Goldsmiths College (2003-2004).

Κούρος Πάνος
Εικαστικός καλλιτέχνης (τέχνη του δημόσιου χώρου, διαδικτυακές επικοινωνιακές πρακτικές, συλλογικές δράσεις). Επ. Καθηγητής Εικαστικών Τεχνών στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων του Πανεπιστημίου Πατρών και Ερευνητής στο Ε.Α.Ι.Τ.Υ. Έργα σε εξέλιξη: *Μνημηδέν* (www.mnemeden.org), *Διατόπια* (diatopia.cti.gr) (με τον Δ. Δημητρίου), *Νέα_Προφορικότητα* (με τον Α. Αντονά), *Αστικό Κενό* (ομάδα συλλογικής δράσης στην πόλη). Έχει εκθέσει σε πολλές ατομικές και ομαδικές εκθέσεις στις Η.Π.Α., Ελλάδα, Γερμανία, Μεξικό, Κίνα. Έργα του βρίσκονται στις μόνιμες συλλογές του MIT Museum, του Herbert F. Johnson Museum of Art και του Rose Goldsen Archive of New Media Art, Cornell University. Διδάκτωρ Αρχιτεκτονικής, Α.Π.Θ. Έχει διατελέσει Πανεπιστημιακός Ερευνητής (Research Fellow) στο Κέντρο Ανωτάτων Εικαστικών Ερευνών (C.A.V.S.) του M.I.T. και Λέκτωρ στη Σχολή Αρχιτεκτόνων, M.I.T., στη Σχολή Καλών Τεχνών της Μασσαχουσέτης και στο Κέντρο Αρχιτεκτονικής της Βοστώνης. Έχει δημοσιεύσει άρθρα και μελέτες που διερευνούν συσχετίσεις ανάμεσα στην τέχνη, την τεχνολογία, την κριτική θεωρία και τον σύγχρονο πολιτισμό.

Λάσκαρης Ελ. Νικόλαος
Ο καθηγητής Νικόλαος Ελ. Λάσκαρης είναι αρχιτέκτονας, αριστούχος διδάκτωρ του Ε.Μ. Πολυτεχνείου, πολεοδόμος, κοινωνιολόγος, γλύπτης, συγγραφέας και σκηνοθέτης. Έχει πραγματοποιήσει πολλαπλό και πρωτότυπο μελετημένο και κατασκευασμένο έργο, αρχιτεκτονικό και σύνθετο καλλιτεχνικό (γλυπτική μικρής και μεγάλης κλίμακας, εγκαταστάσεις, περιβάλλοντα, συγγραφή άρθρων και αυτόνομων βιβλίων, video, κινηματογράφο μεγάλου μήκους 35 χιλ.), που έχει βραβευθεί σε διεθνείς και πανελλήνιους αρχιτεκτονικούς διαγωνισμούς και διακριθεί σε διεθνείς εκθέσεις.

Suburbia, (Σταθμός-Α, Αθηναϊκό Κέντρο Σύγχρονης Τέχνης, 2002). Ασκεί την αρχιτεκτονική από το 1979. Έχει τιμηθεί με διακρίσεις σε αρχιτεκτονικούς διαγωνισμούς.

Μαρτινίδης Πέτρος
Αναπληρωτής καθηγητής του Τμήματος Αρχιτεκτόνων του Α.Π.Θ. Διδάσκει, κυρίως, σχεδιασμό θεατρικών κτισμάτων και ιστορία των αρχιτεκτονικών θεωριών. Έχει γράψει διάφορα άρθρα και βιβλία: για την αρχιτεκτονική των θεάτρων, για τις μεθόδους της κριτικής σε αρχιτεκτονική και τέχνη, για τα επιστημολογικά όρια της αρχιτεκτονικής θεωρίας, για τις αφηγηματικές τεχνικές των κόμικς και για τις αρετές της παραλογοτεχνίας. Έχει επίσης γράψει, τα τελευταία οκτώ χρόνια, πέντε αστυνομικά μυθιστορήματα, που την άνοιξη του 2005 θα γίνουν έξι.

Μουτσόπουλος Θανάσης
Αρχιτέκτων, Ε.Μ.Π.. Master of Design Studies, GSD, Harvard University, υποτροφία Fullbright. Δρ. Ε.Μ.Π. Συμμετείχε σε εικαστικό εργαστήριο στο Center for Advanced Visual Studies του MIT. Έχει επιμεληθεί εικαστικές εκδόσεις και έχει οργανώσει αρχιτεκτονικές και εικαστικές εκθέσεις. Έχει γράψει τα βιβλία: *Ανθρωπομορφισμός, Αφαίρεση και σχηματοποίηση στη μαζική κουλτούρα*, *No Feelings: Το εικαστικό punk*, *David Carson: Μετά την καταστροφή*, *Το εικαστικό έργο του Πάνου Κουτρουμπούση*, *Τα υβρίδια της παγκοσμιοποίησης: Πόλη και μαζική κουλτούρα στην περιφέρεια* (όλα στις εκδόσεις Futura), *Ποπ αλλόκοτο* (Gazon Rouge) και *Ομοιότητα περίπου* (εκδόσεις Πατάκη / Μουσείο Μπενάκη). Έχει δώσει διαλέξεις στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων του Ε.Μ.Π., στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων του Α.Π.Θ., στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών της Αθήνας, στο Πάντειο Πανεπιστήμιο, στα Τμήματα Θεατρολογίας και Μ.Μ.Ε. του Πανεπιστημίου Αθηνών και το Μουσείο

μουσεία και φεστιβάλ κινηματογράφου. Είναι μέλος των ΤΕΕ, ΣΑΔΑΣ, ICOMOS, ACSA, AEEA, IAPS, Ελληνικής και Διεθνούς Σημειωτικής Εταιρείας, Εταιρείας Ελλήνων Σκηνοθετών, υπεύθυνος της Επιτροπής της UIA για την Εκπαίδευση των Αρχιτεκτόνων και Research Fellow στο Τεχνολογικό Ινστιτούτο της Μασαχουσέτης (Κέντρο Προωθημένων Οπτικών Μελετών C.A.V.S. - M.I.T.). Είναι Καθηγητής της Πλαστικής στον Τομέα Αρχιτεκτονικής Γλώσσας, Επικοινωνίας και Σχεδιασμού στη Σχολή Αρχιτεκτόνων Ε.Μ.Π. Ίδρυσε, ερευνά και διδάσκει στο Διατμηματικό Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα «Αρχιτεκτονική - Χώρος - Πολιτισμός» της Σχολής Αρχιτεκτόνων Ε.Μ.Π. την κατεύθυνση «Πλαστική και Σύγχρονα Επικοινωνιακά Μέσα Απεικόνισης του Χώρου».

Λέφας Παύλος
Αναπληρωτής Καθηγητής της Ιστορίας της Αρχιτεκτονικής και της Πόλης, Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Πανεπιστήμιο Πατρών. Ασχολείται με ζητήματα ιστορίας και θεωρίας της αρχιτεκτονικής και της πολεοδομίας. Συγγραφέας του βιβλίου *Αθήνα, μια πρωτεύουσα της Ευρώπης* (Δωδώνη, 1985). Μεταφραστής και σχολιαστής του *Περί Αρχιτεκτονικής* του Βιτρουβίου (Πλέθρον, 1997-2000). Επιμελητής και εκ των συγγραφέων του βιβλίου *Αύριο οι πόλεις* (Πλέθρον, 2003) και συνεπιμελητής της έκδοσης *Χωρίς όρια: οι αχανείς εκτάσεις των αθηναϊκών προαστίων* (Futura, 2003), καθώς και της έκθεσης

Φρυσίρα. Από το 1999 διδάσκει Ιστορία Τέχνης και Πολιτιστική Γεωγραφία στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων του Πανεπιστημίου Πατρών. Αρθρογραφεί για την αρχιτεκτονική και τα εικαστικά σε εφημερίδες και περιοδικά. Επίτροπος της Ελλάδας για την Biennale Αρχιτεκτονικής της Βενετίας το 2002 (μαζί με τους Τ. Κουμπή και R. Scoffier). Σύμβουλος έκδοσης του εικαστικού περιοδικού *Artime*. Καλλιτεχνικός διευθυντής της *Φωτοσυγκυρίας 2005*.

Μπαμπούσης Μανώλης
Γεννήθηκε στην Αθήνα (1950). Ζει και εργάζεται στην Αθήνα. *Επιλεγμενες εκθέσεις*: 2000, *Arte e foto: 1960/2000*, Τριενάλε Μιλάνο, *Μπούστα*, Ιλεάνα Τούντα, Αθήνα, ατομική, *Mi-art*, Διεθνής έκθεση σύγχρονης τέχνης, Milano. 2001, Γκαλερί Ζήτα Μι, Θεσ/νίκη, ατομική, *World in focus*, The Chicago Athenaeum. Chicago, U.S.A. 2002, *Δηλητήρια*, Έκθεση Σύγχρονης Τέχνης, Τεχνόπολις Αθήνα. Ινστιτούτο Γκαίτε, Αθήνα, ατομική. 2003, Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, Αθήνα, Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης Θεσ/νίκη, αναδρομικές, *Κάτροπτα μουσικής Ιστορική συνείδηση*. Έκθεση Σύγχρονης Ελληνικής Τέχνης Μύλοι Σαραντόπουλου, Πειραιάς. *Συλλογή Μπέλτσιου. Οι πρωτοπόροι, μια άποψη της τέχνης στην Ελλάδα στο δεύτερο μισό του 20ού αιώνα*, ΜΜΣΤ Θεσ/νίκη. 2004, *Breakthrough Ελλάς 2004, Σύγχρονες αναζητήσεις*, Μαδρίτη, «Arco Art Fair»,

6/2002, *HEDEN IN VERLEDEN/NOW*, De Oude Kerk, Άμστερνταμ 2/2002, *TERRA KUNSTPROJECT*, Ζούτερμηρ, Ολλανδία 1/2000, κ.ά. Έχει επίσης συμμετάσχει σε συναυλίες σύγχρονης μουσικής με την παρουσίαση βίντεο, Θέατρο De Ijsbreaker, Άμστερνταμ, Θέατρο Korzo, Χάγη, Ανοιχτό Θέατρο, Αθήνα, κ.ά.

Τζημούλης Κώστας
Γεννήθηκε στην Θεσσαλονίκη το 1974. Ζει και εργάζεται στην Αθήνα. Σπούδασε γραφιστική στο ΤΕΙ Αθήνας (1993-1997). Έκανε το Master in Art and Media Practice in the University of Westminster με υποτροφία από το ΙΚΥ (2002-2003). Σήμερα είναι τελειόφοιτος στην Α.Σ.Κ.Τ. στον τομέα γλυπτικής.

Τζιρτζιλάκη Π. Ελένη
Σπούδασε Αρχιτεκτονική στη Φλωρεντία και στη συνέχεια περιπλανήθηκε στη Ρώμη, στο Παρίσι, στη Λισσαβόνα. Ασχολείται με ζητήματα πόλης και αστικού νομαδισμού/εκ-τοπισμού. Έχει αρχιτεκτονικό γραφείο στου Ψυρρή. Έχει πραγματοποιήσει σεμινάρια και ερευνητικό πρόγραμμα με θέμα «Πειραιάς. Οι εγκαταλειμμένες περιοχές και ο μετασχηματισμός τους». Μετείχε στην ομάδα που πήρε το πρώτο βραβείο για τον διαγωνισμό της πλατείας Μοναστηρακίου. Ανήκει στην ομάδα δράσεων στην Αθήνα, «Αστικό Κενό». Η διδακτορική της διατριβή στο Ε.Μ.Π., με την Άννη Βρυχέα, έχει θέμα «Αστικός Νομαδισμός - Εκτοπισμός. Οι νομάδες των πόλεων και η κατοίκιση». Διδάσκει στη σχολή αρχιτεκτόνων του Ε.Μ.Π. και στον ΑΚΤΟ.

Τζουβαδάκης Ιωάννης
Εργάζεται στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου ως συμβασιούχος λέκτορας και διεξάγει μεταδιδακτορική έρευνα στο πλαίσιο του προγράμματος Πυθαγόρας, ΕΠΕΑΕΚ ΙΙ. Ειδικεύεται σε ζητήματα μετανάστευσης, οικιακού χώρου, εργασίας και θρησκείας στις περιοχές της Ελλάδας και των Φιλιππίνων.

Τουλιάτου Γεωργία / Maggy
Γεννήθηκε στην Αθήνα, σπούδασε ζωγραφική στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (ΒΑ), σημειολογία stills και video στο Wimbledon School of Art / University of Surrey (MA & PhD). Η δουλειά της ενδιαφέρεται για τη διατύπωση των προστατευτικών αφηγήσεων (narratives of protective fiction) και τη λειτουργία της μνήμης που υποστηρίζει την δημιουργία τους (counter-memory). Κείμενα της βρίσκονται σε British Library, London Film Institute, University of Surrey, stills και video projects βρίσκονται σε British Library, London Film Institute, University of Surrey και Museum of Contemporary Art of Baltimore.

Τουρνικιώτης Παναγιώτης
Ο Παναγιώτης Τουρνικιώτης διδάσκει θεωρία της αρχιτεκτονικής στο Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο. Έχει δημοσιεύσει άρθρα και βιβλία για τη νεώτερη και τη σύγχρονη αρχιτεκτονική.

Τραμπούλης Θεόφιλος
Ο Θεόφιλος Τραμπούλης σπούδασε φιλολογία και γλωσσολογία. Εργάζεται ως μεταφραστής και επιμελητής κειμένων. Ζει στην Αθήνα.

Γεννήθηκε το 1949 στην Αθήνα. Αρχιτέκτων Μηχανικός του Ε.Μ. Πολυτεχνείου (1973). Ακολούθησαν μεταπτυχιακές σπουδές στο Παρίσι, ως υπότροφος της Γαλλικής Κυβέρνησης: Αρχιτεκτονική (dipl. DPLG), Ανθρώπινη οικολογία (DEA), Σκηνογραφία και εσωτερικούς χώρους (Dipl ENSAD), Πολεοδομία (Doctorat). Ασχολήθηκε ως ιδιώτης μελετητής με δημόσια και ιδιωτικά έργα (πλατείες, πεζόδρομοι, ξενοδοχεία, νοσοκομεία κατοικίες). Έχει εργαστεί σε πολλούς φορείς του Δημοσίου: ΔΣΕ/ΓΕΣ, ΗΣΑΠ, ΜΕΤΡΟ Αθηνών, ΥΠΕΧΩΔΕ, ΥΔΕ. Έργα του μεταξύ άλλων είναι η Προεδρική Φρουρά στον Εθνικό Κήπο, ο σταθμός Ταύρου-Ελ. Βενιζέλος των ΗΣΑΠ. Από το 1979 διδάσκει στο Ε.Μ. Πολυτεχνείο στη Σχολή Πολιτικών Μηχανικών σχεδιαστικά οικοδομικά αρχιτεκτονικά και πολεοδομικά μαθήματα. Σήμερα είναι στη βαθμίδα του Επίκουρου Καθηγητή.

Τοπάλη Πηνελόπη
Η Πηνελόπη Τοπάλη γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη. Αποφοίτησε από το Τμήμα Μαθηματικών, Σχολή Θετικών Επιστημών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης το 1993. Έλαβε πτυχίο Master's από το Τμήμα Εφαρμοσμένης Αστεακής Ανθρωπολογίας του City College of the City University of New York το 1996 και διδακτορικό τίτλο σπουδών από το Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου το 2003. Έχει εργαστεί στο Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών (ΕΚΚΕ), στο Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (ΚΕΘΙ) και έχει δημοσιεύσει άρθρα σε συλλογικούς τόμους και επιστημονικά περιοδικά.

Τσέρμου Ζέτα
Η Ζέτα Τσέρμου γεννήθηκε στην Αθήνα το 1972. Σπούδασε αρχιτεκτονική στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων του Ε.Μ.Π. (1992-1998) και στη συνέχεια έκανε μεταπτυχιακές σπουδές με θέμα το design στη Bartlett School of Architecture and Design, του πανεπιστημίου UCL του Λονδίνου. Εργάστηκε σαν αρχιτέκτονας στο Λονδίνο (1999-2002) και συμμετείχε σε διαγωνισμούς, ομαδικές εκθέσεις και στο σχεδιασμό μιας κινητής έκθεσης. Παράλληλα παρακολούθησε μαθήματα χαρακτικής στο Central St. Martins College of Art and Design. Από το 2003 εργάζεται ως αρχιτέκτονας στην Αθήνα και συμμετέχει σε αρχιτεκτονικούς διαγωνισμούς (3ο βραβείο στον Πανελλήνιο διαγωνισμό για το σχεδιασμό του δημαρχείου το Μεσολογγίου). Από την αρχή του 2004 φοιτεί στην Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών στον τομέα Γλυπτικής, με καθηγητή τον Γ. Λάππα.

Τσιρίδου Τάνια
Γεννήθηκε το 1972 στο Ντίσελντορφ της Γερμανίας. Πτυχίο και Μεταπτυχιακές σπουδές στην Κοινωνιολογία, στο Πανεπιστήμιο της Κολωνίας. Από το 2003 σπουδάζει στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα «Ψηφιακές Μορφές Τέχνης» της Ανώτατης Σχολής Καλών Τεχνών στην Αθήνα. Ζει και εργάζεται στην Αθήνα.

Τσουλούφη-Λάγιου Άννα
Η Άννα Τσουλούφη έκανε προπτυχιακές σπουδές με ειδίκευση στη γλυπτική και τη φωτογραφία στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών της Αθήνας, όπως επίσης και στην Kunsthochschule Berlin-Weisensee.

Punkville

ΟΜΑΔΑ 7*

Ιανουάριος 2004. Τρία άτομα ξεκινάμε για να καταγράψουμε τη διαδρομή Άγιος Στέφανος – Σχοινιάς μέσω Μαραθώνα. Κάθομαι στο πίσω κάθισμα και κοιτάζω. Η μέρα είναι συννεφιασμένη. Το τοπίο έχει μια καθαρότητα ανοίκεια. Δεν έχω ξαναπεράσει από αυτά τα μέρη. Κοιτάζω έξω από το τζάμι του αυτοκινήτου. Δεν έχει και πολλά να δει κανείς. Έτσι μου φαίνεται. Αλλά συνεχίζω να κοιτάζω. Δεν με ενοχλεί καθόλου αυτή η μονότονη ακολουθία των εικόνων. Ίσως από μια αίσθηση συνήθειας που μου έχει δημιουργηθεί μέσα από πολλές διαδρομές. Σε παρόμοια τοπία. Rec. Το κόκκινο φωτάκι της camera. Ο Γιώργος καταγράφει τη διαδρομή. One-off. Καθώς επιστρέφουμε νυχτώνει. This day never existed.

Ένα μήνα μετά κοιτάζω το περιεχόμενο εκείνης της καταγραφής. Οι εικόνες που εκπέμπει το monitor μου προκαλούν μια αίσθηση υπνηλίας. Σκέφτομαι ότι υπάρχει κάτι σ' αυτό, σχεδόν

συγκινητικό. Παράξενα συγκινητικό. Αλλά δεν το λεω, κάνω μόνο delete το κανάλι του ήχου. Μένει η εικόνα βουβή. Βαρετή. Σκέφτομαι ότι έχει ενδιαφέρον. Αυτή η ανία. Της εικόνας. Εντείνει τη στατική διάσταση. Χωρίζω τη διάρκεια σε τέσσερα μέρη, προσέχοντας να μη χαθεί αυτή η στατικότητα. Μοιάζει με *Catch 22* situation, σκέφτομαι. Στο τέλος του μήνα η Άννα φέρνει stills από το Ολυμπιακό Γυμναστήριο Πυγμαχίας Περιστερίου. Τα κοιτάμε και τα περνάμε στο πρόγραμμα. Εκτός από ανία, υποψιαζόμαστε ότι κατά περίπτωση το υλικό γίνεται κλειστοφοβικό. Αναρωτιόμαστε αν έχει σημασία. Κάτι απ' όλα αυτά.

Αρχίζω να δουλεύω πάνω στις εικόνες. Και οι Zupermarket πάνω στη μουσική. Μεταξύ των sessions αφήνουμε να περάσουν διαστήματα μίας ή δύο εβδομάδων. Η τακτική της αποστασιοποίησης μας βοηθάει να σκεφτούμε με προσοχή τις κινήσεις μας. Σημειώνω κάποιες από τις σκέψεις που έκανα στο διάστημα των 6 μηνών που ακολούθησε σχετικά με τη σύνδεση των εικόνων, τη δομή και το ρυθμό της ροής, καθώς και τα στοιχεία που αποκτούσαν ενδιαφέρον, όπως προέκυπταν από την επεξεργασία του video. Οι σκέψεις αυτές αφορούν τη συγκεκριμένη μορφή παρουσίασης. Σχετικά με την παρουσίασή του στο χώρο από monitor συμφωνούμε με τη σκέψη "everything is in the text".

---

* Η ομάδα 7 αποτελείται από τους: Γεωργία Μαγδαληνή Τουλιάτου, Άννα Τσουλούφη Λάγιου, Γιώργο Θεοδωράκη, Zupemarket. Θεωρητική τεκμηρίωση και οργάνωση της έρευνας Γ. Μ. Τουλιάτου

1st part: Wide screen.

Το 1ο μέρος εισάγει το θέμα της διαδρομής, συνδέοντας με κενά (slag) τις αφηγηματικές σειρές που προκύπτουν κατά την καταγραφή της, παρατάσσοντας πανομοιότυπα στοιχεία ενώ προκύπτει η αίσθηση μιας επανάληψης από την οποία δεν δημιουργείται κάποια εξέλιξη. Η συγκεκριμένη ποιότητα, παρουσιάζει ένα σύνολο το οποίο ισορροπεί όλα τα στοιχεία του σε ένα επίπεδο, εμπνέοντας μια αθροιστική οπτική αντίληψη των φαινομένων που το αποτελούν. Ωστόσο, η ροηκότητα που διασφαλίζει, επιπλέει των στοιχείων, με τον τρόπο που η εξαντλητικά επαναλαμβανόμενη πρόταση στο video "(This is-) The best holidays I've ever had" επιπλέει του νοήματος της πρότασης. Το ζήτημα αυτό της επαναληπτικότητας γίνεται το κέντρο βάρους και, ως τέτοιο, καθορίζει την δομή του video.

Η επαναληπτική εφαρμογή κενών διαστημάτων πάνω σε σημεία της ροής διέκοψε (σβήνοντας σε κάποιες περιπτώσεις) μέρη, μέσα από μια οικονομία του βλέμματος, ακολουθώντας τον τρόπο με τον οποίο, κάποιες φορές, η μνήμη καταγράφει /συγκρατεί εικόνες. Στη διαδικασία που ακολουθείται, αποσπούνται από το σύνολο ορισμένα στοιχεία και επανατοποθετούνται σε τυχαία σημεία στον ίδιο τόπο. Στην περίπτωση αυτή, η αφηγηματική έννοια του χρόνου δεν διατρέχει το σύνολο. Η αθροιστική εγγραφή του ίχνους της κίνησης της κάθε αφηγηματικής σειράς, ορίζει την έννοια της διάρκειας.

2nd part: Running stills.

Η σκέψη της οικονομίας του βλέμματος, το οποίο συγκρατεί στοιχεία σε μορφή λίστας, αυτή η έννοια των σημείων στη μνήμη, που μοιάζει με μια λίστα από εικόνες, καθώς και το ζήτημα της αυτοτέλειας της εικόνας, αναδιαπραγματεύονται στη συλλογή stills, τα οποία τρέχουν κάθετα το ένα μετά το άλλο, σε μια συνέχεια από την οποία απουσιάζει η αλληλουχία της ροηκότητας του χρόνου. Είναι μια ακραία τοποθέτηση του βλέμματος, η οποία δεν αγνοεί τη φωτογραφική θεωρία.

Πολλές εξωτερικές εικόνες της διαδρομής μοιράζονται κοινά στοιχεία με τις εικόνες από το εσωτερικό του κτιρίου. Αυτό που ενδιαφέρει κυρίως είναι τα στοιχεία της συνήθειας (αναφορικά με την αναγνώριση σημείων στη μνήμη) και της ισότητας των αξιών που συνθέτουν το σύνολο της καταγραφής (αναφορικά με τη δημιουργία λίστας). Τα παραπάνω στοιχεία λειτουργούν πάντα σε ένα επίπεδο που αφορά συγκεκριμένες αντιληπτικές τακτικές προς την οικονομία της καταγραφής μιας οπτικής εμπειρίας στη μνήμη.

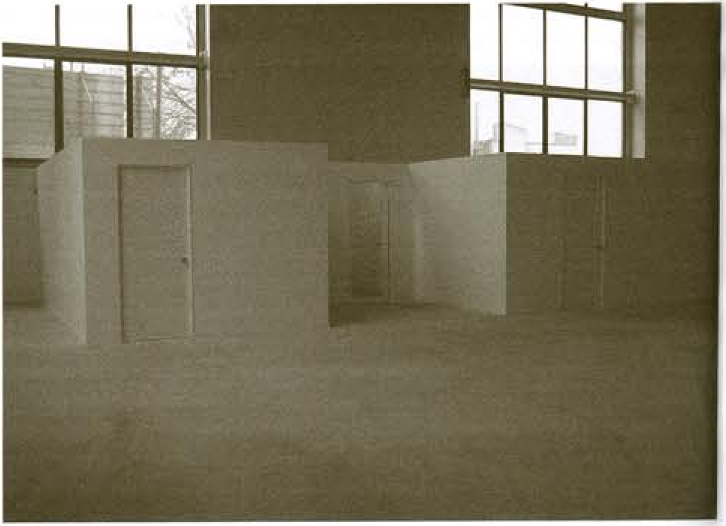

3rd part: Wide screen.
Επιστρέφοντας στη μορφή/περιεχόμενο των αφηγηματικών σειρών, οι οποίες παρατάσσουν πανομοιότυπα στοιχεία, καλλιεργώντας την αίσθηση μιας επανάληψης από την οποία δεν δημιουργείται κάποια εξέλιξη, και στο ζήτημα του χειρισμού τους, εδώ, θα χρησιμοποιηθεί μια διαφορετικού τύπου παρουσίαση της αλληλουχίας. Πρόκειται για την απουσία της συνεχούς ροηκότητας μέσω μιας επαγωγής, η οποία (απουσία) εξυπηρετεί την εφαρμογή μιας πρωτογενούς εσωτερικής σύνδεσης, αυτής, που λόγω καταγωγής, συγκρατούν ή μοιράζονται σειρές

που ανήκουν στο ίδιο σύνολο. Η επιλογή του σημείου όπου η κάθε αφηγηματική σειρά θα εμφανιστεί και θα τερματιστεί, είναι τυχαία.

Το ενδιαφέρον για την εγκατάσταση του τυχαίου ως στοιχείο οργάνωσης του περιεχομένου πληρεί μια υπόθεση η οποία στρέφεται προς τις έννοιες της συνέχειας και/ή της ασυνέχειας των συγκεκριμένων αφηγηματικών σειρών. Αυτή η συμπεριφορά σε επίπεδο παρουσίασης, έρχεται σε συμφωνία με το ίδιο το περιεχόμενο, και την τυχαία σύνταξη των μερών που το αποτελούν (σε ένα επόμενο σημείο του χρόνου, η ίδια διαδρομή έχει να παρουσιάσει κάποιες άλλες εικόνες). Για τη σημασία του τυχαίου, της επανάληψης και της καταγραφής, κάνω αναφορές στον Stan Douglas.

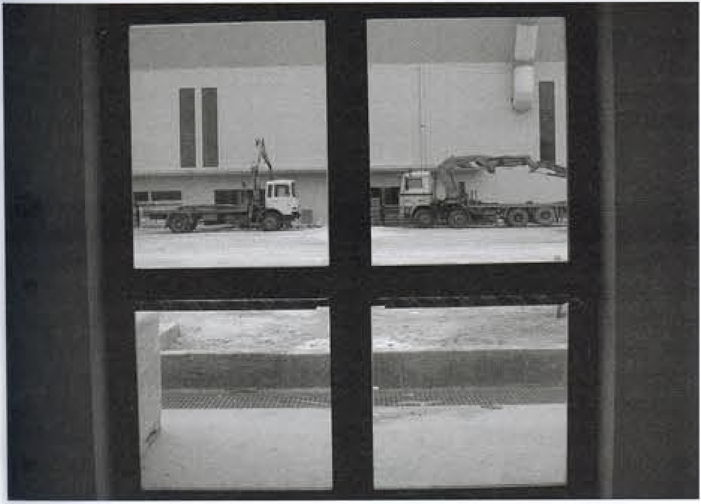

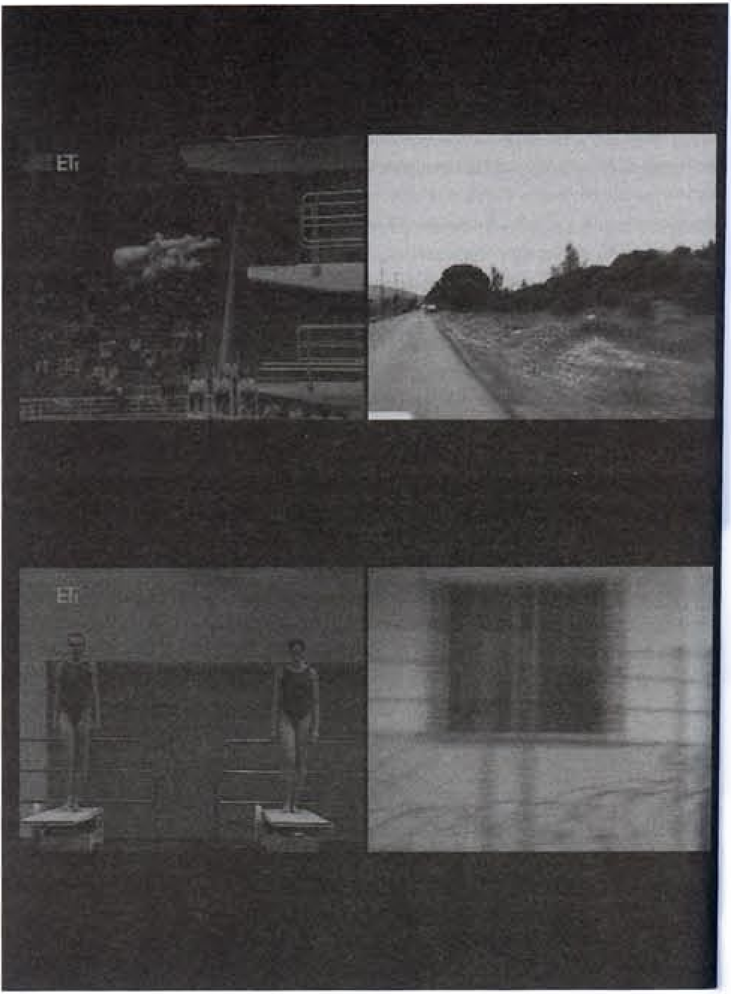

4th part: Wide screen, full and split.

Το πρόβλημα της συνέχειας/ασυνέχειας και της ροηκότητας κατά τη μεταφορά από τη μια αφηγηματική σειρά στην επόμενη, το ζήτημα της αποσπασματικότητας των σειρών και των μηχανισμών σύνδεσης μεταξύ τους, μεταβαίνουν στο επίπεδο του προσδιορισμού των ορίων του θέματος. Έτσι εγκαθίσταται ταυτόχρονα με την ροή των εικόνων της καταγραφής της διαδρομής, μια δεύτερη ροή εικόνων με αντικείμενο μια σειρά από καταδύσεις. Η οργάνωση συνδέει αμφότερες τις αφηγηματικές σειρές, δίνοντάς τους ισόχρονη διάρκεια στο 4ο μέρος.

Η αθροιστική αυτή οπτική αντίληψη παρακολουθεί ροές μιας οριζόντιας λήψης (διαδρομή) και μιας κάθετης (κατάδυση). Η ταυτόχρονη παρουσίαση των δύο θεμάτων ορίζει και την ταυτόχρονη ύπαρξη δύο συνθηκών πάνω στις οποίες καθορίζεται ο άξονας των συνθετικών τους σχέσεων. Η επαναληπτικότητα των πτώσεων, η ομοιότητα αλλά όχι και η ταύτιση των κινήσεων, η καθυστέρηση (συγκράτηση) της ταχύτητας (του χρόνου πτώσης) αποτελούν στοιχεία που εμφανίζει το θέμα των καταδύσεων και είναι καθοριστικά για την επιλογή του, καθώς επιτρέπουν μια παραλία με τα ανάλογα στοιχεία που παρουσιάζονται στο θέμα της διαδρομής. Η διακοπή του τέταρτου μέρους στη μέση ακολουθεί τη διατομή της εικόνας που εμφανίζεται στο monitor σε δύο επίπεδα.

5th part: Wide screen.

Το ενδιαφέρον από την καταγραφή του συγκεκριμένου χώρου, τον οποίο διανύει η καταγραφή, έχει μετατοπιστεί στο ενδιαφέρον για την καταγραφή του διανύσματος καθεαυτού, της ακολουθίας πάνω σε μια ευθεία – τον δρόμο. Η camera εγγράφει μια σειρά από mid-shots, το καθένα από τα οποία επιτρέπει την παρουσία λιγότερων στοιχείων, που ωστόσο εμφανίζονται σε μεγαλύτερο βαθμό επαναληπτικότητας και ανάλογα, τους δίνεται μεγαλύτερη, από τα προηγούμενα videos, διάρκεια. Αυτό που ερευνάται είναι ή ο τρόπος μέσω του οποίου η επαναλαμβανόμενη αφηγηματική σειρά θα περάσει από τη κατάσταση μιας σύνδεσης επιμέρους σχέσεων ενδεχομένου–συνεπαγωγής–ενδεχομένου, σε μία κατάσταση αυτοτέλειας του συνόλου.

Η σύνδεση των πανομοιότυπων αφηγηματικών σειρών έχει γίνει με fades, τα οποία ανοίγουν και κλείνουν την κάθε σειρά. Η διαδικασία αυτή έχει ως αντικείμενο μία διαρκή εισαγωγή του θέματος. Στην περίπτωση αυτή, εξετάζεται ξανά η αφηγηματική έννοια του χρόνου στο επίπεδο της μνήμης. Η έκταση της διάρκειας του χρόνου, γίνεται μέρος της διαδρομής.

Γ. Μ. Τουλιάτου, Αθήνα, 12.12.2004

Ο στόχος του εικαστικού ερευνητικού εργαστηρίου «Η Μετάβαση της Αθήνας 2003-2004», που οργάνωσε το Κέντρο Σύγχρονης Τέχνης "a-station", ήταν η διαμόρφωση ενός διακαλλιτεχνικού πεδίου έρευνας της μετάλλαξης της πόλης στα πλαίσια μιας συλλογικής εικαστικής διαδικασίας με την ανοικτή συμμετοχή αρχιτεκτόνων, εικαστικών, φωτογράφων, σκηνοθετών. Το πεδίο έρευνας επικεντρώθηκε στην κατανόηση, τη διαχείριση και την καταγραφή των νέων χωρικών και κοινωνικών δεδομένων. Ο ορισμός του πεδίου δράσης, η εύρεση των μεθόδων εργασίας και η ανάπτυξη θεωρητικού λόγου αποτέλεσαν βασικούς άξονες για τη διαμόρφωση ενός κοινού πλαισίου αντίληψης των μεταβατικών αστικών συνθηκών. Οι επιτόπιες εικαστικές καταγραφές στα αστικά και ημιαστικά τοπία της Αθήνας προσανατολίστηκαν στην έρευνα των δομών της πόλης σε παράλληλους και διατέμνοντες χρόνους, στη διάρκεια της προετοιμασίας για την υποδοχή των ολυμπιακών αγώνων, καθώς και στη μετά των τεχνικών έργων εποχή.

Στα κείμενα της παρούσας έκδοσης διατυπώνονται οι σκέψεις των συμμετεχόντων εικαστικών σχετικά με τη μέθοδο της καταγραφής που επινοήθηκε και τις τρέχουσες επικρατούσες συνθήκες της κάθε περιοχής. Με την ανάπτυξη ενός διεισδυτικού θεωρητικού λόγου συνεισφέρουν «ανήσυχοι» συγγραφείς, οι οποίοι κλήθηκαν να καταθέσουν την ιδιαίτερη οπτική τους στο εγχείρημα της ανάγνωσης της Αθήνας.

isbn:960-6654-06-0